

**POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO- KRAJOZANWCZE ODDZIAŁ
STOLECZNY
KLUB PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
im. Anieli Michalskiej**

Sto lat temu w 1920 roku podczas wojny polsko – bolszewickiej okolice Warszawy i Mazowsze były terenem zaciętych walk. Ten decydujący etap wojny, na który złożyło się wiele manewrów i pełnych dramatyzmu starć zbrojnych przeszedł do historii, jako Bitwa Warszawska, uznana za 18 przełomową bitwę w historii świata. Zadecydowała ona o zachowaniu przez Polskę niepodległości i zatrzymała marsz rewolucji bolszewickiej na Europę Zachodnią. Pamiątką tych walk są rozsiane na Mazowszu kapliczki i krzyże wznoszone przez miejscową ludność w miejscach bohaterskich walk polskich żołnierzy i w podzięce za zwycięstwo nad bolszewikami.

**INDYWIDUALNY RAJD
MAZOWIECKIE KAPLICZKI 1920 r.**

REGULAMIN

1. Dla upamiętnienia setnej rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920 r. Oddział Stołeczny PTTK - Klub Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej organizuje Indywidualny Rajd Turystyczno – Krajoznawczy „**MAZOWIECKIE KAPLICZKI – 1920**”. Uczestnicy będą ubiegać się o zdobycie pamiątkowej Odznaki
2. Rajd rozpoczyna się **01.01.2020 r.** i trwa do **31.12.2020 r.**
Terenem rajdu jest teren Mazowsza (granice administracyjne).
3. **Udział w rajdzie polega na odbyciu dowolnej liczby wycieczek, pieszych, kolarskich motorowych i innych w trakcie, których należy zlokalizować minimum 15 obiektów (kapliczek i krzyży) związanych z Bitwą Warszawską 1920 r.** Wykaz obiektów zawarty jest w Załączniku nr 1 do regulaminu. Mile widziane obiekty odnalezione przez uczestników Rajdu nie uwzględnione w Załączniku nr 1.
4. W Rajdzie może uczestniczyć i ubiegać się o przyznanie odznaki każdy kto ukończył 10 lat. Zapraszamy do udziału w rajdzie zespoły rodzinne, towarzyskie i zorganizowane grupy wycieczkowe.
5. Podstawą do przyznania odznaki jest „Kronika wycieczek” prowadzona w dowolnej formie, mogą być wykorzystane książeczki wycieczek turystyki kwalifikowanej. Kronika powinna zawierać dane uczestnika Rajdu, daty i trasy odbytych wycieczek, nazwy miejscowości z podaniem obiektu i potwierdzeniem w formie pieczętki, podpisu osób prowadzących (przewodnika, przodownika, instruktora lub kierownika wycieczek szkolnych). Wystarczającym potwierdzeniem jest wykonanie opisu, zdjęcia lub rysunku zwiedzanego obiektu. Najciekawsza „Kronika wycieczek” zostanie wyróżniona.
6. Weryfikacji kronik i przyznanie Odznaki „**MAZOWIECKIE KAPLICZKI 1920**” dokonuje Referat Weryfikacji Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK . Dokumentację należy dostarczyć do Oddziału Stołecznego PTTK osobiście lub listownie z zaadresowaną kopertą zwrotną z naklejonym znaczkiem w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 stycznia 2021 r. Adres: Oddział Stołeczny PTTK 00-336 Warszawa, ul. Kopernika 30, pok. 523 (czynny poniedziałek, środa, czwartek, piątek 9-16, wtorek 10-18) pok. 523 (czynny poniedziałek, środa, czwartek, piątek 9-16, wtorek 10-18)
tel. 22 635 27 52 www.stolecznypttk.pl pok. 523 (czynny poniedziałek, środa, czwartek, piątek 9-16, wtorek 10-18) tel. 22 635 27 52 www.stolecznypttk.pl
Należy podać dane do kontaktu: adres, numer telefonu, ew. e-mail.
7. Odznaka jest odpłatna i zostanie wydana po terminie składania Kronik w ściśle określonym nakładzie, tak aby każdy uczestnik Rajdu **na podstawie adnotacji o przyznaniu odznaki** mógł ją zakupić. Dystrybucję prowadzi będzie Oddział Stołeczny PTTK od połowy lutego 2021 r.
8. Rajd nie ma charakteru komercyjnego i odbywa się na zasadzie non profit, uczestnicy pokrywają tylko koszt świadczeń (odznaki, korespondencja).
9. Uczestnictwo w imprezie jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na wykorzystanie wizerunku do promocji wydarzenia. Informujemy, że zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (KE) 2016/679 z dnia 27.04.2016 w sprawie ochrony osób fizycznych – dane osobowe przetwarzane są wyłącznie na potrzeby imprezy a ich administratorem jest Oddział Stołeczny PTTK im. Aleksandra Janowskiego.
10. Uczestnicy biorą udział w imprezie na własną odpowiedzialność. Członkowie PTTK z opłaconą aktualną składką członkowską są ubezpieczeni, pozostali winni ubezpieczyć się we własnym zakresie.
11. Za szkody powstałe z winy uczestników odpowiadają sami uczestnicy. Oddział Stołeczny PTTK nie ponosi odpowiedzialności za żadne szkody wynikłe podczas Rajdu.
12. Interpretacja niniejszego Regulaminu leży wyłącznie do Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej oraz do Zespołu Weryfikującego Oddziału Stołecznego PTTK.

Przykładowe propozycje wycieczek

1. Kobyłka PKP – Kobyłka Bazylika Św. Trójcy – Kobyłka PKP - Górki Wołomińskie – Rez. Grabicz – Ossów Cm. Wojenny z 1920 r. Obiekty na trasie pieszej ok. 11 km.
2. Urle PKP – Puste Łąki – Koszelanka – rz. Liwiec, most w Kamieńczyku - Kamieńczyk. Obiekty na trasie pieszej ok. 17 km.
3. Warszawa – Radzymin aut. 738. Warszawa - Struga (Marki) - Cegielnia k/Radzymina - Radzymin Cmentarz z 1920 r. Obiekty na trasie linii autobusowej.

Załącznik nr 1

Borkowo nad Wkrą gmina Nasielsk	W centrum wsi na placu przed sklepem znajduje się pomnik – głaz uwieńczony metalowym krzyżem upamiętniający bitwę nad Wkrą stoczoną z wojskami sowieckimi w dniach 14-15.08. 1920 r.. Nazwa miejscowości Borkowo pod Nasielskiem oraz data bitwy zostały wyryte na jednej z tablic umieszczonych na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie.
Brwinów pow. pruszkowski	Przy ul. Skudry róg ul. Wigusin znajduje się kapliczka poświęcona pamięci dr mjr Stanisława Skudro odznaczonego Krzyżem Walecznych, bohatera Bitwy Warszawskiej.
Całowanie gmina Karczew	We wsi krzyż upamiętniający wydarzenia z okresu wojny polsko – bolszewickiej 1920 r.
Cegielnia k/Radzymina	Na skraju wsi stoi wysoki metalowy krzyż upamiętniający toczony w tym miejscu walki 13 i 15 sierpnia 1920 r. (pod krzyżem dwie tablice).
Choszczówka Rudzka gm. Dębe Wielkie pow. miński	Po północnej stronie szosy znajduje się kapliczka zwieńczona metalowym krzyżem z datą 4.X. 1907 r. Świadek bitwy z bolszewikami w 1920 r. Przy tej kapliczce 17 sierpnia 1920 r. stały polskie karabiny maszynowe i goniły ogniem uciekających bolszewików
Halin Osada we wsi Puste Łąki k/Kamieńczyka gmina Wyszaków	We wsi znajduje się kapliczka – pomnik wystawiona dla uczczenia Bitwy Warszawskiej 1920 r.
Kobyłka	1. Bazylika Św. Trójcy. Naprzeciwko kościoła na skwerze znajduje się murowana kapliczka wzniesiona dla upamiętnienia wojny polsko – bolszewickiej 1920 r. 2. Rynek (w kształcie trójkąta) Jest tu kapliczka upamiętniająca walki z roku 1920 oraz krzyż z pamiątkową tablicą ku czci poległych.
Koczargi Stare gm. Stare Babice	Ul. Klonowa. Przydrożna kapliczka z 1920 r. wystawiona przez mieszkańców wsi jako dziękczynienie za „Cud nad Wisłą”.
Kopki, gm. Wiązowna	Ul. Nad Świdrem. Krzyż drewniany, wotum dziękczynne za ocalenie w wojnie 1920 r., postawiony przez mieszkańców Kopek.
Lasek Gmina Celestynów	We wsi murowana kapliczka z 1920 r.
Łaś wieś za Starym Szelkowem	Droga nr 61 - na trasie Pułtusk - Różan ok. 3,8 km za Starym Szelkowem przy drogowskazie w lewo do wsi Tłuszcz, na granicy gmin Szelków i Rzewnie. Krzyż upamiętniający poległych żołnierzy w 1920 r.
Marki - Struga	Po lewej stronie szosy radzyminskiej jadąc od strony Warszawy za parkingiem znajduje się betonowa kapliczka Św. Antoniego wykonana w kształcie drzewa – stanowiąca pamiątkę Bitwy Warszawskiej 1920 r. Obok kapliczki ustawiona jest tablica upamiętniająca żołnierzy Wileńskiego Pułku Strzelców, którzy z tego miejsca w dniach 14 i 15 sierpnia 1920 r. wyruszyli do walki o utracony Radzymin.
Mazewo Dworskie „A” gmina Nasielsk	Przy drodze wojewódzkiej nr 632 znajduje się kapliczka z 1920 r. z figurką Matki Boskiej upamiętniająca „Cud nad Wisłą”
Okuniew, gm. Halinów	Przy drodze z Okuniewa do wsi Zabraniec u podnóża wydmy zwanej Łysą Górą w 1929 r. postawiono kapliczkę zwieńczoną krzyżem upamiętniającą toczony w tym miejscu w sierpniu 1920 r. zwycięskie walki z bolszewikami.
Ossów k/Kobyłki	Ul. Matarewicza 233, ok. 150 m. od głównej drogi znajduje się krzyż upamiętniający miejsce śmierci ks. kapelana Ignacego Skorupki. Prowadzi do niego wysadzona brzoza aleja.
Prusinowice wieś w pow. pułtuskim	Przy drodze wojewódzkiej nr 620 w miejscu walki i śmierci polskich żołnierzy stoi okazały krzyż – pomnik upamiętniający poległych w starciu z bolszewikami w bitwie

gmina Świercze	stoczony w Prusinowicach 17.08.20 r.
Pruszków, dzielnica Żbików	Ul. Zdziarska. Murowana kapliczka z krzyżem z 1920 r. Pod krzyżem znajduje się napis z nazwiskami fundatorów oraz 1920 r.
Radzymin	1. Cmentarz poległych 1920 r. - Kapliczka cmentarna – pomnik, upamiętniająca bitwę pod Radzyminem w sierpniu 1920 r. 2. "Droga Golgoty Narodu Polskiego" - tak szosę warszawską (ob. Al. Jana Pawła II) nazwał w 1973 r. Prymas Kardynał Stefan Wyszyński. Droga połączyła Cmentarz Poległych 1920 r. z Kolegiatą Radzymińską w centrum miasta. Wzdłuż drogi, tj. Al. Jana Pawła II w latach 1998-2005 ustawiono 16 krzyży Virtuti Militari upamiętniających jednostki WP walczące o Radzymin 13-16 sierpnia 1920 r.
Rybieńko Leśne n/Bugiem, obecnie os. w Wyszkwowie	Nad stawami niedaleko rest. Baśniowa znajduje się obelisk uwieczniony krzyżem upamiętniający zamordowanie w tym miejscu przez bolszewików 7 żołnierzy WP w dn. 17.08.1920 r.
Rzeczki k/Ciechanowa	We wsi znajduje się kapliczka nagrobna na zbiorową mogiłą żołnierzy 20 Pułku Piechoty, którzy polegli w tym miejscu 19.08.1920 r. w walce z bolszewikami. Na ścianie kapliczki widnieje stosowny napis upamiętniający żołnierzy 20 P.P.
Sarnowa Góra gmina Sońsk pow. ciechanowski	We wsi znajduje się metalowy krzyż oraz pomnik upamiętniający bitwę stoczoną z bolszewikami przez 18 Dywizję Piechoty WP w dniach 18-20.08. 1920 r. pod Sarnową Górą k/Ciechanowa. Nazwa miejscowości Sarnowa Góra pod Ciechanowem oraz data bitwy zostały wyryte na jednej z tablic umieszczonych na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie.
Serpelice nad Bugiem gmina Sarnaki pow. łosicki	We wsi znajduje się kamienny pomnik w kształcie stożka z metalowym krzyżem na szczycie. Obiekt został zbudowany w 1928 r. przez miejscową ludność ku czci poległych za Ojczyznę w wojnie 1920 r.
Skrzeszew gmina Wieliszew	Przy ul. Szkolnej róg Nowodworskiej znajduje się krzyż przydrożny z 1922 r. upamiętniający I wojnę światową i wojnę 1920 r.
Starogród, wieś gmina Siennica, pow. miński	W pobliżu mostu na Świdrze znajduje się kapliczka ufundowana w 1922 r. przez Gustawa Zabieglńskiego jako wotum dziękczynne za uratowanie życia podczas rozbrajania żołnierzy bolszewickich w sierpniu 1920 r.
Strachów n/Liwcem gmina Jadów	Ul. Krótka – murowana kapliczka poświęcona wydarzeniom z sierpnia 1920 r. Pod kapliczką odbywają się uroczystości związane z rocznicami „Cudu nad Wisłą”.
Szelków n/Orzycem pow. makowski	1. W centralnej części wsi k/boiska szkolnego znajduje się zbiorowa mogiła żołnierzy polskich z 1920 r. Na mogile ustawiony jest krzyż oraz pomnik z umieszczonym napisem „1920 r. - Cześć i Chwała żołnierzom WP 101 PP i Lidzkiego PP poległym za Ojczyznę pod Szelkowem w bitwie z Rosjanami. 2. Krzyż na cmentarzu parafialnym upamiętniający poległych żołnierzy polskich w wojnie 1920 r.
Trzcianka gm. Brańszczyk pow. wyszkowski	Przy drodze krajowej nr 8 w stronę Wyszkwowa znajduje się murowana kaplica nagrobna upamiętniająca miejsce pochówku żołnierzy 201 Ochotniczego Pułku Piechoty poległych 3.VIII. 1920 r. w obronie Ojczyzny w wojnie polsko – bolszewickiej.
Urle n/Liwcem gmina Jadów	Kapliczka „Cudu nad Wisłą” wzniesiona na pamiątkę odparcia bolszewików pod Radzyminem w 1920 r.
Warszawa Białoleka osiedle Szamocin	Ul. Płochocińska 106 A. Przy posesji znajduje się przydrożny krzyż z 1920 r. Na umieszczonej na krzyżu tablicy widnieje napis: „Tę pamiątkę stawiają małżonkowie Michalscy dnia 20 maja 1920 r. prosząc Pana Boga o zakończenie wojny”
Warszawa Targówek os. Bródno	Ul. Wysockiego 49. Krzyż – pomnik ufundowany przez mieszkańców Bródna w 1925 r. w piątą rocznicę „Cudu nad Wisłą” i zwycięstwa nad nawałą bolszewicką w dniu 15 sierpnia 1920 r.
Warszawa Wawer os. Aleksandrów	Ul. Szulczyka. Ulica kończy się polną drogą. Znajduje się tu kapliczka z figurą Matki Boskiej wzniesiona w 1920 r. dla upamiętnienia „Cudu nad Wisłą”.

Przydatne informacje:

Strony internetowe pomocne przy planowaniu wędrowek i lokalizacji obiektów.

www.mazowsze.szlaki.pttk.pl - turystyczna mapa Mazowsza ze szlakami turystycznymi, możliwością pomiaru trasy, możliwością wydrukowania dowolnego fragmentu mapy i aplikacją mobilną

www.ztm.waw.pl – rozkład jazdy komunikacji miejskiej w Warszawie. www.pkp.pl – rozkład jazdy kolejowy

www.targeo.pl - mapa internetowa. www.maps.google.pl - mapa internetowa

www.polskaniezwykla.pl - przewodnik po Polsce z opisem atrakcji, ciekawych miejsc i zabytków